

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนามนุษย์ถือเป็นการพัฒนาทรัพยากรที่สำคัญของชีวิต เพราะมนุษย์เป็นศูนย์กลางของการพัฒนาในทุก ๆ ด้าน ดังนั้นในการกำหนดระบบการพัฒนาประเทศจึงมักจะให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพของมนุษย์เสมอ ดังจะเห็นได้จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (2545 - 2549) ที่กล่าวไว้ในวัตถุประสงค์ (2) ว่า “เพื่อวางรากฐานการพัฒนาประเทศระยะยาวให้สามารถพึ่งตนเองได้ อย่างรู้เท่าทัน โลก โดยการพัฒนาคุณภาพคน กระบวนการเรียนรู้และพัฒนาพื้นฐานความคิดอย่างเป็นวิทยาศาสตร์” (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ม.ป.ป., 17)

กระบวนการเรียนการสอนเป็นเรื่องหนึ่งที่นักการศึกษาให้ความสนใจและพยายามคิดค้นมาช้านานที่จะพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่ดีและมีประสิทธิภาพต่อผู้เรียนมากที่สุด เพราะการเรียนรู้ที่มีระบบการสอนที่ดี ย่อมทำนายความสำเร็จของการสอนได้ดีด้วย ดังที่ อากรณีใจเที่ยง (2540, 1) กล่าวว่า การสอนเป็นการตั้งใจกระทำให้เกิดการเรียนรู้ ผู้สอนที่สอนอย่างมีหลักการ มีความรู้ และมีทักษะจะช่วยให้ผู้เรียนเรียนอย่างมีความหมาย มีคุณค่า เป็นการประหยัดเวลา และป้องกันความสูญเปล่า เนื่องจากการสอนเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ ที่มาจากวิทยาการของศาสตร์ที่มีเนื้อหาสาระ และวิธีการศึกษาค้นคว้าวิจัย เป็นพัฒนาการต่อเนื่องอย่างไม่ที่สิ้นสุด ดังนั้น ความรู้ใหม่ ๆ ทั้งด้านรูปแบบการเรียนของผู้เรียน รูปแบบการสอน เทคนิควิธีการจัดปัจจัย และกระบวนการในวิธีการต่าง ๆ จึงทำนายความสำเร็จจากการสอนได้เป็นอย่างดี (ชาญชัย ยมดิษฐ์, 2548 : 15)

เนื่องจากกระบวนการเรียนการสอนเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบหลายอย่าง อาทิ เช่น ผู้เรียน ผู้สอน หลักสูตร ตลอดจนการจัดการเรียนการสอน ดังนั้น การให้ความสำคัญกับองค์ประกอบเหล่านี้เพียงพอ จะเป็นการช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของการจัดการศึกษาด้วย นอกจากผู้สอนจะเป็นองค์ประกอบสำคัญในการเรียนการสอนแล้ว ผู้เรียนนับเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างยิ่งอีกปัจจัยหนึ่งด้วย เพราะหากจะมองว่าผู้สอนจะทำการสอนได้ดีมีประสิทธิภาพทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ก็ต่อเมื่อผู้สอนหรือครูได้รู้จักและเข้าใจธรรมชาติของผู้เรียนในทุกด้านเป็น

อย่างดี โดยที่ธรรมชาติและ ความสนใจของผู้เรียนนั้นมีความสำคัญต่อประสิทธิภาพ และคุณภาพ การศึกษา ซึ่งแนวทางหนึ่งที่จะนำไปสู่การปรับปรุงประสิทธิภาพการเรียนการสอน คือ การสนใจ ศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างบุคคล ซึ่งในปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่า การเรียนรู้เป็นเรื่องของปัจเจกบุคคล ผู้เรียนทุกคนย่อมมีความแตกต่างกัน ซึ่งลักษณะสำคัญอย่าง หนึ่งที่ผู้เรียนมีความแตกต่างกัน คือ รูปแบบต่าง ๆ ของการเรียน หรือที่เรียกว่า Learning Style ซึ่ง Hunt (1981 : 674 อ้างถึงใน วิกานดา แสันทวีสุข, 2539 : 2) ได้กล่าวว่า “ รูปแบบการเรียนเป็น สภาพการณ์ทางการศึกษาที่ผู้เรียนแต่ละคนชอบมากที่สุด และเป็นการอธิบายถึงสภาพการณ์ โดยรวมที่ผู้เรียนแต่ละคนต้องการ รูปแบบการเรียนเป็นคุณลักษณะที่สามารถค้นหาได้ และจากการ ค้นหา รูปแบบการเรียนของผู้เรียน จะเป็นแนวทางไปสู่การทำงานที่มีประสิทธิภาพของผู้สอน การ ที่ได้รู้เกี่ยวกับการเรียนที่แตกต่างกันของผู้เรียนจะช่วยเสนอแนะต่ออาจารย์ผู้สอน ที่จะใช้การเรียน การสอนที่เหมาะสม ” ซึ่งหากครูรู้นักเรียนรับข้อมูล จัดการกับข้อมูลและอธิบายสิ่งที่ตนเข้าใจ อย่างไร ครูต้องศึกษาเรื่องรูปแบบการเรียนและเรื่องของพหุปัญญา ยิ่งครูมีข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบ การเรียน ครูก็จะสามารถออกแบบการเรียนการสอนได้ตรงกับลักษณะและความสนใจของ นักเรียนมากขึ้นเท่านั้น (อรจรรย์ ณ ตะกั่วทุ่ง, 2545 : 42) และการเรียนในชั้นเรียนนั้นผู้เรียนมักจะมี วิธีการเรียนที่แตกต่างกัน บางคนอาจเรียนได้ดีจากการนั่งฟังบรรยายในห้องเรียนเท่านั้น บางคน ชอบการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองมากที่สุด บางคนก็ชอบที่จะทำงานที่ได้รับมอบหมาย เหล่านี้เป็น ต้น (Agncs and Victor, 1981 : 28 อ้างถึงใน บุญโรม สุวรรณพาหุ, 2545 : 2) ในกระบวนการเรียน การสอน นอกจากผู้สอนจะต้องเข้าใจธรรมชาติและ ความสนใจของผู้เรียนแล้วยังต้องคำนึงถึงความ แตกต่างระหว่างบุคคล ซึ่ง Kolb and Fry (1975 : 67 อ้างถึงใน อุ่นตา นพคุณ, 2524 : 29) ได้ เสนอแนะไว้ว่า นิสิตนักศึกษาจะเข้าสู่ประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยวิธีการที่เขาได้เลือกไว้ตาม เอกลักษณะของเขาเป็นหลัก นักศึกษาแต่ละคนมีความสามารถในการเรียนรู้ และวิธีการเรียนรู้ที่ แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ Bogue (1974 : 149-153) ที่ได้กล่าวว่า นิสิตนักศึกษา ในห้องเรียนมีความแตกต่างกันในเรื่องของวิธีการเรียน

ดังนั้นจึงเป็นภาระที่สำคัญของผู้สอนที่จะได้ศึกษา รูปแบบการเรียนที่ผู้เรียนชอบเพื่อที่ ผู้สอนจะได้ตัดสินใจพิจารณาเลือกวิธีสอน หรือพัฒนาการสอนให้เหมาะสมกับรูปแบบการเรียน ของผู้เรียน เมื่อผู้เรียน ได้เรียนรู้ด้วยวิธีสอนที่ตนพอใจและสอดคล้องกับรูปแบบการเรียนของตน จะมีผลทำให้จิตใจของผู้เรียนมีความพร้อมที่จะเรียนรู้ สนุกไปกับกิจกรรมการเรียนการสอน มีเจตคติที่ดีต่อผู้สอนและวิชาที่เรียน ซึ่ง Keefe (1984 : 58 อ้างถึงใน นิภาวรรณ รัตนวราวัลย์, 2534 : 18) ได้ให้ความคิดเห็นว่า รูปแบบการเรียนเป็นนวัตกรรมทางด้านการเรียนการสอนแบบหนึ่ง เป็น เครื่องมือชนิดใหม่ในการปฏิบัติงาน เป็นแนวทางใหม่ในการพิจารณาถึงกระบวนการเรียนการสอน

และความคิดเห็นของผู้เรียนได้อย่างลึกซึ้ง นอกจากนี้ยังเป็นพื้นฐานในการวางแผนการสอนและทำการวิเคราะห์ลักษณะผู้เรียนแต่ละคนด้วย และยังเพิ่มเติมว่ารูปแบบการเรียนยังสามารถบอกได้ว่าผู้เรียนจะเรียนได้ดีที่สุดด้วยวิธีการใด Dunn และ คณะ (1981 : 641 อ้างถึงใน วิกานดา แสนทวีสุข, 2539 : 2) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของรูปแบบการเรียนว่า จากการค้นพบในหลาย ๆ งานวิจัยที่ผ่านมาเขาเชื่อว่า ถ้าครูสอนได้สอดคล้องกับรูปแบบการเรียนของผู้เรียน จะทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนสูงขึ้น ยิ่งครูตระหนักและคุ้นเคยกับแบบการเรียน และเข้าใจปัญหาของนักเรียนมากเท่าใด ครูก็จะยิ่งสามารถออกแบบประสบการณ์การเรียนรู้ได้ตรงกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียนมากเท่านั้น ครูต้องศึกษาและเก็บข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนอย่างต่อเนื่อง ขณะเดียวกันนักเรียนเองก็จะรู้จักวิธีการเรียนรู้ของตนเองดียิ่งขึ้น ครูจะสามารถใช้วิธีการที่หลากหลายกับนักเรียนได้มากขึ้นเรื่อย ๆ ผู้เรียนก็จะรู้สึกท้าทายให้เรียนรู้ และรู้สึกมั่นใจตนเองมากขึ้น ครูต้องยอมรับว่านักเรียนแต่ละคนมีรูปแบบการเรียนและเข้าใจปัญหาที่แตกต่างกัน ดังนั้นการเรียนรู้แบบใดแบบหนึ่งโดยเฉพาะจึงไม่เหมาะกับนักเรียนทุกคนในห้องเรียน วิธีที่ครูจะช่วยผู้เรียนได้มากที่สุดคือ รู้จักผู้เรียนได้มากที่สุด วางแผนการเรียนการสอนให้ครอบคลุมกับแบบการเรียน เข้าใจปัญหาและความชอบของผู้เรียน ด้วยวิธีนี้ครูก็จะช่วยในผู้เรียนมีวิธีการเรียนที่หลากหลายมากขึ้น (อรจรรย์ ณ ตะกั่วทุ่ง, 2545 : 65)

ดังนั้นการที่ครูผู้สอนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาได้ทำความเข้าใจ และศึกษาในเรื่องวิธีการเรียนรู้ หรือรูปแบบการเรียนของผู้เรียนซึ่งมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะนอกจากจะทำให้ทราบถึงวิธีการเรียนและรูปแบบการเรียนที่นักเรียนชอบแล้ว จะทำให้สามารถจัดกระบวนการเรียนการสอนให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมกับรูปแบบการเรียนนั้น ๆ และยังเป็น การตอบสนองความต้องการของผู้เรียนอันจะก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ได้ดำเนินการสอนหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาตั้งแต่ปีการศึกษา 2522 โดยมีภารกิจหลัก คือ ประสานงานในการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษารักษามาตรฐานการศึกษาและประกันคุณภาพการศึกษา ส่งเสริม/สนับสนุนการค้นคว้าวิจัย และเป็นหน่วยงานกลางในการรับสมัครสอบคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษา ปัจจุบันบัณฑิตวิทยาลัยมีหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาจำนวน 103 หลักสูตร แยกเป็นหลักสูตรประกาศนียบัตร 1 สาขาวิชา หลักสูตรระดับประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง 2 สาขาวิชาหลักสูตรระดับปริญญาโท 82 สาขาวิชา และหลักสูตรระดับปริญญาเอก 18 สาขาวิชา โดยมีวิสัยทัศน์คือ สนับสนุน ส่งเสริม และชี้นำ การจัดบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัย ให้มีความเป็นเลิศทางวิชาการ มีมาตรฐานสากล สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ประเทศชาติ และภูมิภาค (มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี : วิสัยทัศน์และพันธกิจ, 2549 : ออนไลน์) ซึ่งการเรียนการสอนในทุกๆระดับ จะมี

องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันอยู่ 3 ประการ คือ ผู้สอน ผู้เรียน และปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน (วิชัย วงษ์ใหญ่, 2537 : 84) แต่ลักษณะการเรียนการสอนจะมีความแตกต่างกันอย่างหลากหลายทั้งในตัวผู้เรียน และผู้สอน ซึ่งนักศึกษาที่ผ่านการสอนที่สอดคล้องกับรูปแบบการเรียนของตนเองจะมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าผู้เรียนที่ผ่านการสอนที่ไม่สอดคล้องกับรูปแบบการเรียนรู้ของตนเอง (Tommyay and Thompson, 1982 : 127-128 อ้างถึงใน บุญโรม สุวรรณพาหุ, 2545 : 3) ดังนั้นการที่ครูผู้สอนหรืออาจารย์ได้ศึกษาถึงรูปแบบการเรียนของนิสิตนักศึกษา (Student Learning Styles) และรูปแบบการเรียนที่นักศึกษานิยมชมชอบ (Student Learning Styles Preference) ก็จะทำให้เข้าใจลักษณะผู้เรียนมากยิ่งขึ้น อีกทั้งสามารถพัฒนายุทธศาสตร์ (Strategies) ทางการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับรูปแบบการเรียนและตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนมากยิ่งขึ้นอันจะก่อให้เกิดประโยชน์ และเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอน ซึ่งจะแตกต่างจากการเรียนการสอนแบบเก่าที่อาจารย์ผู้สอนเป็นผู้ตัดสินใจว่าผู้เรียนชอบรูปแบบการเรียนแบบใด (อนุชัช ธีระเรือง ไชยศรี, 2542 : 9)

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงได้ตระหนักและเห็นความสำคัญของการศึกษารูปแบบการเรียนของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และชั้นปีต่างกัน ว่ามีรูปแบบการเรียนต่างกันหรือไม่ และศึกษาความสัมพันธ์ของรูปแบบการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพื่อเป็นประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอนให้เกิดการเรียนรู้แก่ผู้เรียนให้มากที่สุด และช่วยเหลือผู้เรียนให้สามารถปรับปรุงตนเองให้เรียนรู้ได้มากที่สุดด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อศึกษารูปแบบการเรียนของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
3. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่มีรูปแบบการเรียนต่างกัน
4. เพื่อศึกษารูปแบบการเรียนของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่มีชั้นปีต่างกัน

สมมติฐานของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีสมมติฐาน ดังนี้

1. รูปแบบการเรียนของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
2. นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่มีรูปแบบการเรียนต่างกันมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน
3. นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่มีชั้นปีต่างกันมีรูปแบบการเรียนต่างกัน

ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีความสำคัญและประโยชน์ ดังต่อไปนี้

1. เป็นข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนของนักศึกษา ซึ่งจะช่วยให้อาจารย์นำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
2. ช่วยให้นักศึกษาได้สำรวจรูปแบบการเรียนของตนเอง ซึ่งจะสามารถนำไปเป็นแนวทางในการเลือกวิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนเองได้
3. เป็นข้อมูลและแนวทางในการวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอนต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีขอบเขตในการวิจัย ดังนี้

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตร-มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ชั้นปีที่ 1 และ ชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2547 และ ปีการศึกษา 2548 จำนวน 312 คน ซึ่งผู้วิจัยใช้ประชากรทั้งหมดในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ตัวแปร

ตัวแปรที่ศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

2.1.1 รูปแบบการเรียน ได้จากการวัดด้วยแบบวัดของแอนโทนี กราส์ซา และ เซอร์ริล ไรช์แมน (Anthony Grasha and Sheryl Reichman) ซึ่งแบ่งรูปแบบการเรียนของผู้เรียน ออกเป็น 6 แบบ คือ

2.1.1.1 แบบแข่งขัน (Competitive)

2.1.1.2 แบบร่วมมือ (Collaborative)

2.1.1.3 แบบหลีกเลี่ยง (Avoidance)

2.1.1.4 แบบมีส่วนร่วม (Participant)

2.1.1.5 แบบพึ่งพา (Dependent)

2.1.1.6 แบบอิสระ (Independent)

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ชั้นปีที่ 1 และ ชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2547 และ ปีการศึกษา 2548

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยถือว่าข้อมูลเหล่านั้นเป็นข้อมูลที่ประชากรตอบตามสภาพจริงและเต็มใจ
2. ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามไม่ขึ้นอยู่กับวัน เวลา และสถานที่ที่แตกต่างกันในการเก็บข้อมูล
3. เกรดเฉลี่ยสะสมเป็นคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา
4. เกณฑ์การจัดประเภทนักศึกษาว่ามีรูปแบบการเรียนรู้แบบใด จะพิจารณาจากคะแนนรวมของรูปแบบการเรียนรู้ของแต่ละบุคคล ถ้าคะแนนรวมของรูปแบบการเรียนรู้ด้านใดมากที่สุด ก็แสดงว่าบุคคลนั้นมีรูปแบบการเรียนรู้ด้านนั้น ๆ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. รูปแบบการเรียนรู้ หมายถึง รูปแบบการเรียนรู้ที่ผู้เรียน นิยม ชมชอบที่จะปฏิบัติในการเรียนรู้ การคิด หรือการแก้ปัญหาต่าง ๆ ซึ่งได้มีผู้เชี่ยวชาญจัดแบ่งรูปแบบการเรียนรู้ออกเป็นรูปแบบต่าง ๆ มากมาย ในการวิจัยครั้งนี้จะใช้รูปแบบการเรียนรู้ที่จัดแบ่งโดย แอนโทนี กราส์ฮา และ เซอร์ริล ไรช์แมน (Anthony Grasha and Sheryl Reichman) ซึ่งแบ่งการเรียนรู้ของผู้เรียน ออกเป็น 6 แบบ คือ แบบอิสระ แบบพึ่งพา แบบแข่งขัน แบบร่วมมือ แบบมีส่วนร่วม และแบบหลีกเลี่ยง

1.1 แบบแข่งขัน (Competitive) เป็นแบบที่ผู้เรียนพยายามที่จะเอาชนะเพื่อนด้วยกันโดยพยายามที่จะทำอะไร ๆ ให้ดีกว่าคนอื่น ๆ กลุ่มนี้มีความรู้สึกว่าเขาต้องแข่งขันกับคนอื่น เพื่อรางวัลในชั้นเรียน เช่น คำชมของอาจารย์ ความสนใจของอาจารย์ หรือเกรด เขามองห้องเรียนเป็นสนามแข่งขันที่จะต้องมีการแพ้มีชนะ และผู้เรียนแบบนี้มีความรู้สึกว่าจะต้องชนะเสมอ

1.2 แบบร่วมมือ (Collaborative) ผู้เรียนแบบนี้ เป็นแบบที่เขามีความรู้สึกว่าเขาสามารถเรียนได้ดีที่สุด โดยการแลกเปลี่ยนความคิดความสามารถซึ่งกันและกัน พวกนี้ร่วมมือกับอาจารย์และกลุ่มเพื่อน ชอบที่จะทำงานร่วมกับผู้อื่น เขาเห็นชั้นเรียนเป็นสถานที่สำหรับปฏิสัมพันธ์ทางสังคมเช่นเดียวกับสถานที่เรียนรู้เนื้อหาวิชา

1.3 แบบหลีกเลี่ยง (Avoidance) พฤติกรรมของผู้เรียนแบบนี้ เป็นพวกที่ไม่สนใจเรียนเนื้อหาวิชาในชั้นเรียนตามแบบแผน ไม่มีส่วนร่วมกับนักศึกษาคนอื่น ๆ และอาจารย์ในห้องเรียน ไม่สนใจสิ่งที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน ทักษะของผู้เรียนแบบนี้ต่อห้องเรียนเห็นว่าเป็นสิ่งที่ไม่น่าสนใจ

1.4 แบบมีส่วนร่วม (Participant) ลักษณะของผู้เรียนแบบนี้ต้องเรียนรู้เนื้อหาของวิชา และชอบที่จะเข้าชั้นเรียน มีความรับผิดชอบที่จะเรียนรู้ให้มากที่สุดจากชั้นเรียนและมีส่วนร่วมกับผู้อื่นทำตามข้อตกลงร่วมกันไว้ด้วย นักศึกษาแบบนี้รู้สึกว่าจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมชั้นเรียนให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ แต่จะมีส่วนร่วมน้อยในกิจกรรมที่มีใช้แนวทางของวิชา

1.5 แบบพึ่งพา (Dependent) ลักษณะของผู้เรียนแบบนี้เป็นคนที่มีความอยากรู้ อยากเห็นทางวิชาการน้อย และจะเรียนรู้เฉพาะเรื่องที่กำหนดให้เรียนเท่านั้น โดยจะยึดครูและเพื่อนร่วมชั้นเป็นแหล่งความรู้ และเป็นแหล่งที่สนับสนุนช่วยเหลือเขาได้ ชอบให้ครูบอกแนวทางในการศึกษา และต้องการได้รับคำบอกกล่าวว่าจะทำอะไร

1.6 แบบอิสระ (Independent) ลักษณะของผู้เรียนแบบนี้ชอบที่จะทำเรื่องต่าง ๆ ด้วยตนเอง แต่จะฟังความคิดเห็นของคนอื่น ๆ ในชั้นเรียน เขาตั้งใจศึกษาเรียนรู้เนื้อหาที่ตนเองรู้สึกที่สำคัญ และมีความเชื่อมั่นในความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง

2. นักศึกษา หมายถึง นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ชั้นปีที่ 1 และ ชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2547 และปีการศึกษา 2548

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง เกรดเฉลี่ยสะสมของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ นับตั้งแต่แรกเข้าศึกษาจนถึงภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 ซึ่งรวบรวมจากสำนักทะเบียนและสถิตินักศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์